

◆ VIKERKÅR ◆

NR. 9

Laste ja Noorsoo kirjandus

	Mk.
V. Busch: ANTS VARESJALG	60.—
M. J. Eisen: NÄKIRAAMAT	125.—
LUUPAINAJA	90.—
HANSU RAAMAT	50.—
R. Espenberg: JÕULU MÜSTEERIUM UNE- NÄOS, laste näid. 3 pildis	35.—
Ferenç Herzeg: GYURKA ja SANDOR	125.—
K. A. Hindrey: JAUNART JAURAM	75.—
JAUNART JAURAMI	
JÖNGERMANNID	65.—
JÖNGERMANNIDE JANDID	60.—
JUTT VÄIKSEST NEEGRI POISIST SAMBOST	60.—
Aino Kaila: VÄIKESE ANNI ELULUGU	75.—
T. Kuusik: LASTE TEMBUD	20.—
Jaan Lattik: MINU KODUST	130.—
Jakob Liiv: MARJULISED	40.—
„UST, ÕUE!“ näid. lst. 3 vaat.	70.—
L. Lilienthal: LAULUMÄNGUD LASTELE	50.—
Arthur Linholm: SASSI JUSSI	
VINGERPUSSID	60.—
K. Pinkovsky: TORI JA TUTEBI	25.—
KOREA VANA VESTED	25.—
K. E. Sööt: LAPSEPÕLVE KUNGLA	130.—
E. Tegner: FRITHJOF, Skandinaavia Kalevip.	75.—
G. Topelius: KOLM MUINASJUTTU	50.—
Johannes Üksi: SIIDIPÜKSID, nali lst. 3 vaat.	40.—

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS.

№ 9.

Vastutav toimetaja M. Nurmik.
Tegev toimetaja A. Oengo-Johanson.

1923.

II. AASTAKÄIK.

SÜGISUNARUS.

J. ORO.

umerohelised vanad pedajad
nukras rahu noogutavad sasipäid,
nagu raugad tuletades aegu häid,
nooruspäised kõrged pedajad.

Lillatuses vaikselt õitsev kanarbik
mängib pilvi vahelt langend kiirtega,
sügiskuldse uneluse viirtega
kätleb lillatuses helluv kanarbik.

See on sügispäine vaikne unarus,
vastuhelgitu ning värvirikas, hõrk,
nagu virvendus, mis loonud hiling nõrk,
see on sügispäine helluv unarus.

KODUTA.

Paul Mitt.

IV. Endine kodu.

1.

Inimene harjub kõigega.

Olgu ta missuguses olukorras iial on, harjub; olgu nii suur mure, kui iganes on — üle läheb; olgu ka kui suur rõõm ehk õnn — midagi ei ole jäädavat, kõik kaob ja järele jääb ükskõiksus.

Ainult harva tärkab säält ükskõiksuse rusude alt igatsuse lilleke. Tärkab ja närtsib.

Eriti rasked olid Meerile vihmarikkad sügispäevad. Ei ole siga seks elajaks, et ta rahulikult sööks kartuliväljal ehk rõuguasemel, kui halb ilm on. Ja kas sügisel vähe halbu ja vihmaseid ilmu?!

Selgi sügisel — tuul hulus kui pöörane ja vingus kaskede oksade vahel.

Salgake kaski kasvasid kraavi kaldal karjasöödi serval. Kui tuul hommikul nende paljaid oksti raputas, siis langestid öised vihmapiisad just kui pisarad hilis-sügisõiekeste lehile. Kased olid Meerile Karilatsil ainukesed seltsilised, sest metsa ju ei olnud. Kui kased sõbralikult kohisesid, siis vajutas Meeri oma pää krobeline tüve najale ja tundis endast nii suurt rahuldust, kui ei kunagi muidu. Suvel, kui kõik maailm põua käes särises, siis songisid sead endale kesnurmele sügavad hauad ja magasid säääl. Meeri istus sel ajal kaskede all ja meisterdas midagi noaga. Ka siis oli temal hää — nii väga hää.

Aga paljukesed seda juhtus!?

Jõudis sügis, kolletasid lehed ja kurvaks jäid kased kraavi kaldal, viletsaks läks karjalapse elu.

Millest küll mõtles ta? Mida ihaldas? Millest unistas kõik need pikad suve- ja külmad sügispäevad? Kes seda teab? Kellele ta seda seletas? Ehk kellel seda tarviski oli teada? — Seakarjase asi, temal ka veel midagi mõtelda. . .

Kui sügisõhtul väsinuna ja läbi märg teinekord konteni külmanud, koju tuli, siis oli ta igauhe käsutada:

Peremees käsutas naabritallu, kas tubakat, rasvamasiinat, looka, või rattamääret küsima. Kui asja ei antud, siis oli see Meerile palju valusam, kui peremehele enesele.

Perenaine käsutas korraga kümnele poole. — Karjalapsel kerge jalg, las' joosta.

Isegi sulane ja tüdruk, kellel kedagi muid käsutada ei olnud, saatsid Meerit kord siia, kord sinna. Ja mis viga seda saata, kes virk oli minema ja kunagi vastu ei lobisenud.

Tütarlaps aga oleks nii hää meelega metsa ära jooksnud, aga Karilatsil ei olnudki metsa ja kased olid talust liig kaugel. Lagedal nurmel olla, tuule ja vihma käes — sellega ei suutnud ta harjuda. Küll aga põgenes ta sagedasti üle küüni õlgede otsa, aga sest saadik, kui hulgu teadmata sinna magama oli roninud, kes tütarlast koledasti ehmatas — sest saadik ei julenud ta üldse enam pimedaga öleküüni minna. Nüüd otsis ta ühe uue koha. Rehe taga räästa all oli linaajamise masin. Sinna otsa ronis tema ja istus sääl, kuni külm hakkas, ehk seni, kui arvas olevat aja koju minna õhtut sööma.

Pärast sööki ta enam pererahva käest lahti ei pääsenud. Siis pidi ta lauda koristama, nõusid pesema, kööki pühkima, lapsemähkmeid loputama ja sigadele keetmiseks kartulid pesema. Kui ta sigade kartulid raudkülmast veest korvi ammutas, siis tõmbusid ta väikesed sõrmekesed veel peenemaks, kui olid ja jäid kui sinised niidikesed.

Kõige valusamini pures teda siiski see lugu, et perenaine ja tüdruk teda alati näägutasid:

„Mis latsikene sa oled, kui sukkagi kududa ei oska.“

Hirvitasid ja narrisid, seni kui Meerile vesi silmi valgus ja ta toast minema jooksis. Keegi aga ei võtnud vaevaks teda õpetada ning, õigelt öelda, kellel see aegki oli.

Nii elas Meeri ühest sügispäevast teise ja hellitas magusat, magusat lootust. . . Ta mõtles: juba on langenud lehed, pea tuleb ema järele, võib olla täna õhtu juba, võib olla ka homme, aga tingimata ülehomme. . . Iga kui keegi lävetaga ukselinki kobas, siis kihvatas tütarlapses jällegi sädemeke:

„Nüüd on ema.“

Aga neid tähtpäevi läks väga palju mööda. Mitu õhtut tuli pärast viimast õhtut lauda koristada ja sigadele keetmi-

seks kartulid peseda, enne kui tuli — isa. . . tuli ja seletas, seletas, et ema enam ei ole. . . ära viidud — vanaisa kõrvale. . .

2.

Ei tunne rahvalaul armast võõrasema, ei tunne ka elu niisugust.

Meeri uus võõrasema ei olnudki just halb inimene, aga ta oli siiski võõras. Isegi õhk ta ümber tundus võõrana. Ei kõnelenud ta nii, nagu oma ema, ei kõndinud nõnda ja ei armastanud seda suurt lastekarja, mis temale päranduseks oli jäänud mehe esimeselt naiselt.

Siis tuli veel uus mure: Meeri pidi kooli minema, isa ei jõudnud teda saata ja seepärast tehti järgmisel suvel Karilatsi peremehega sarnane kaup — Meeri teenib suve Karilatsil ja talvel käib säält koolis; peremees köidab leivakoti ja muretseb raamatud.

„Kui nii, siis nii,“ mõtles Meeri ise ka ja hakkas Karilatsilt kooli käima.

Oli iga päev kaks versta minna, teine kaks tulla — kuid seda ei pannud tütarlaps tähelegi, aga õppimise ajaga oli täbar lugu. Kui kodus vähegi aega õppimiseks üle jäi, siis oskas tema järgmisel päeval väga hästi, aga kui kõik õhtu töös pidi olema, siis ei osanud ta järgmisel päeval nii nagu teised — ta tahtis aga alati kõige paremini vastata ja teistest välja paista, aga ei saanud ja ei saanudki. Alati kui mõnel paremini oli kirjutatud, kui temal, ehk kui muile „hää“ öeldi ja temale mitte — siis lõikas see otse kui noaga hingesse. Küll töötas ta igal sarnasel juhtumisel järgmiseks päevaks kõik ära õppida, kõik puhtalt kirjutada, kuid mis on kasu töötusest, kui kodus endine lugu kordus.

Kord istus Meeri vahetunni ajal pingis, ja rehkendas järgmise päeva ülesandeid. Tema juure tuli üks edev tütarlaps, kes just hiljuti söögitoas omi juukseid oli särutanud ja ütles:

„Meeri, küll sa oled inetu.“ Nii ta ütles ja arvas, et vast Meeri tuim pää sellest veel jagu ei saanud, sellepärast lisas ta juure:

„Sa ei ole sugugi ilus.“

Meeri tegi nagu ei oleks ta seda tähelegi pannud, rehkendas edasi. . . Aga sest saadik istus otse kui konksuga ta ajudes mõte:

„Ma ei ole ilus ja mul ei ole ilusaid riideid ka.“

Küll ta lõi unistustes endale ilusaid maid, säravaid võimalusi ja hiilgavaid olukordi. Ilusad riided olid igapidi võimalikud, aga et pale ilus ei olnud (ta küll ise ei teadnudki, mis poolest ta ilus ei olnud) sellega ei osanud tüdrukukene midagi päale hakata. See mõte ei annud talle rahu ja ei lasknud tööd teha neilgi vabadel minutitel, mis kartulite pesemisest ja lapsehoidmisest üle jäid. Iga silmapilk, otse kui trummeldasid sõnad ta pääs: „Ma ei ole ilus.“ Isegi tunni ajal. Õpetaja seletab kasvatamist ja mahaarvamist, laseb kaupmehel kavala arvu naelu ja solotnikke kaaluda ning poisikestel õunu jagada, aga Meeri mõtleb ikka:

„No jah, see on kõik nii, aga ega ma selle pärast veel ilusaks ei saa, kuigi selle selgeks õpin.“

Ilus olla — see näitus temale möödapääsemata tarvilik olevat. See oli Meerile just kui hinge õnnistus usklikule. Kõik sündmused jäid selle hiiglamure ees varju.

Kord olid kõik õpilased mäe otsas uusi suuski proovimas. Klass oli tühi. Meeri üksinda istus pingis ja nuttis. Õpetaja abikaasa juhtus sel puhul klassist läbi minema ja küsis:

„Mis sul viga on, Meerikene?“

„Mul ei ole sõpra,“ kaebas tütarlaps.

Aga pea leidus sõber ja see mure ununes, just kui ei oleks teda olnudki.

Ehk veel sarnane asi. Enne jõulu läksid kõik lapsed koju ja ulakad poisid võtsid moeks liivahauast mööda minnes tüdrukuid sinna sisse tirida ja säääl neil riideid kaela kiskuda, et ise sellest määramata nalja tunda, kui tütarlapsed otse kui orgi otsas kisendasid.

Kõige rohkem kannatas selle all Meeri. Temast teati, et ega ta kaebama ei lähe, tal polegi kellele kaevata. . . Aga pea saadi sellele lõbule jälgi päale, mõnele jõngermannile siiputati vähe tagumise seina alumisele äärele ja nii sai ses suhtes rahu maija. Meeri sai jällegi inimese viisi kooli ja koolist koju käia.

Tuli jõulupidu.

Väga paljuile lastele anti ilulugemisi lugeda, mõned olid näidendis tegevad, teised üldkorraldustes, aga Meerile ei antud midagi, kes teab, kas ta jäeti meelega, või unustuse tõttu vahele. Kes teab, aga see lõikas jällegi nii valusasti ta südamesse. Kuid — läksid jõulud, ununes jõulupuu ja meelest kadus seegi mõrudus, just kui ei oleks teda olnudki. Aga nii kui kõrbe üksiklasel hingeõnnistus iial ei unune, nii Meeril ei kadunud igatsemine ilusaks saada. Ta esimene ja viimane mõtte oli:

„Kui ma ometi ilus oleks!“ —

3.

Meeri käis kooli, ja võitles oma visa mõttega. Nii ligines veebruari lõpp. Sel ajal peeti linnas vastlalaata või „jaarmark'a“, nagu teda rahvas hüüdis, ja peremes arvas hääks Meerit ka linna viia. On nii virk tütarlaps, ei lobise kunagi vastu, ei jäta midagi tegemata, mis kästakse, võib selle eest laadale viia. Juba jakobipäeva laadale oli ta Meeri viinud, mil tütarlaps ka omas kodus tahtis käia, vendi-õdesid vaatamas, aga ei olnud aega teelt kõrvale käämata ja nii jäi kodus seekord käimata.

Talvetee linna läks üle Lajasaare soo. Linna minnes läksid laadalised niiduvahi poole sisse. Meeril oli tundmus, just kui oleks tema kuskil tuttavas kohas, mida peaks ikka tundma, aga mis siiski nii võõras oli.

„Ma olen nüüd kodus,“ ütles ta endale, aga ei tunnud, et oleks kodus olnud. Nii vaatas tema tükk aega ümber, seni kui Karilatsi peremes võõrasemaga tülli läksid. Võõrasema nõudis, et andku peremes osa palka temale ja jätku selle eest latsikene paariks kuuks kooli saatmata. Peremehele ei olnud sarnane ettepanek kasulik ja seepärast hakkasid nad tülitsema ning lõpuks sõimama.

„Meeri, istu pääle,“ käratas Karilatsi peremes. „Sõidame edasi.“ Tütarlaps istus rekke, mässis enda tekkidesse ja nii sõitsid nad reeraudade krudisedes üle soo linna poole.

„Siin kohal on Kogre oja,“ mõtles Meeri. „Säält leiti vana Mudalombi puujalg ja mõni luu. . . Kui palju lillekesi

on siin kevadel, siniseid, roosaid, valgeid ja igavärvilisi. Aga ma ei saa seda enam kunagi näha. . .“

*

Kui nad õhtul tagasi sõitsid, siis oli juba kottpime. Niiduvahi tillukesest aknakesest helkis tillukene tulukene, just kui kaitsevaimu silm. Nüüd teadis Meeri lõpulikult, et teda kuhugi ei oodeta, et temal kuski oma kodu ei ole. Ta silmitses kaua seda tulukest ja tundis, kuidas tõusis hinges ebamäärane igatsus millegi sõbraliku ja armsa järele. See igatsus mattis kõik teised kinni. Temale ei tulnud seitsaadik enam meelegi, et pale ei ole ilus. Nüüd oli ta ainuke tundmus valus ja raske:

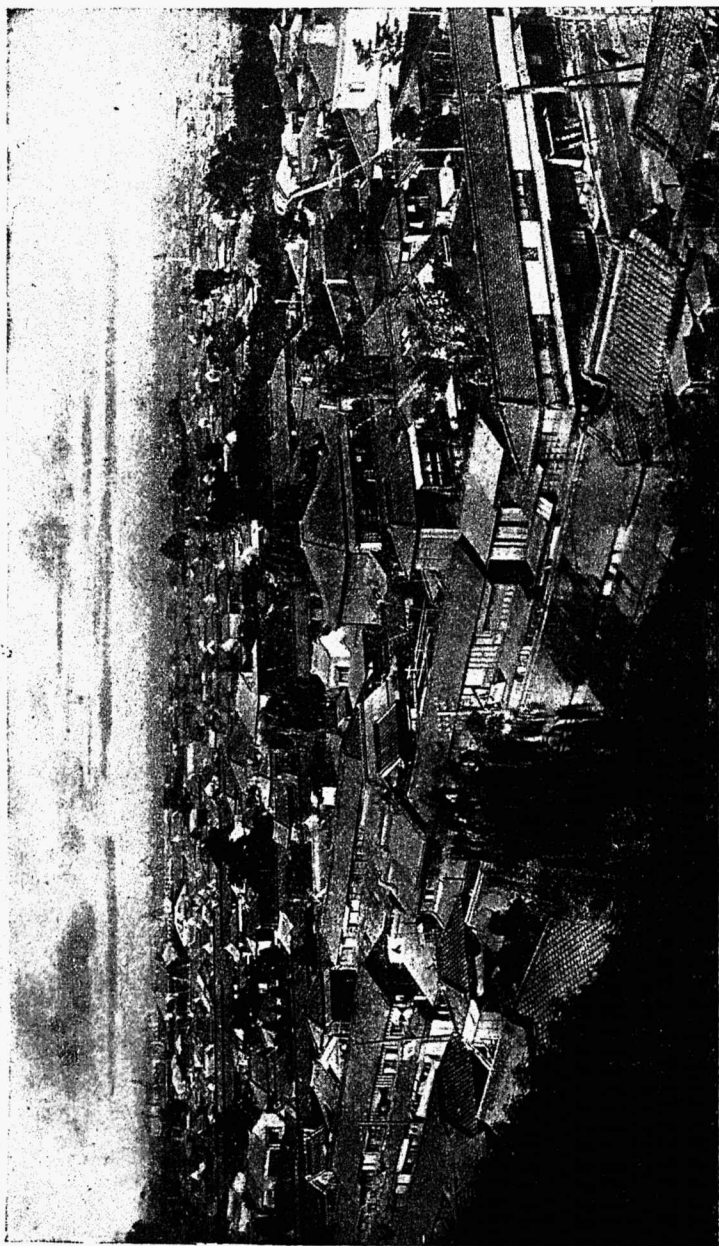
„Mul ei ole kodu. . . ei midagi. . .“

Aga inimene harjub kõigega, aegade kestel jääb tuimaks ja ükskõikseks. Ainult harva-harva tärkab säält ükskõiksuse rusude alt igatsuse lilleke.

Tärkab ja kolletab uuesti.

Pilt Tokiost 1891. a. maavärisemise järele.

Üldvaade Jaapani pealinnast Tokiost, mis maavärise mise läbi osalt hävines.

Helene Keller.

INIMLIKKUSE IME.

Lui Te teaksite, kui ütlemata suurt rõõmu see minule teeb, et Teiega võin kõneleda, siis alles saaksite selgesti aru, mis väärtus on kõnelemisannil tumma inimese kohta... Mäletan veel väga hästi seda aega, kui ma veel kõneleda ei osanud ja kuidas ma ennast pingutasin, et oma mõtteid sõrmede abil avaldada; minu mõtted lendasid sõrme otsade poole nagu väikesed linnud, kes püüavad pääseda vabadusse, kunni ühel ilusal päeval neiu Fuller vangimaja ukсед avas ja nad vabaks lasi...“

See on katkend ühest kõnest, mis kahtlemata on kõige tähelepanemiseväärilikum, mis kunagi enne on peetud, sest kõneleja oli kuuetekümne-aastane tütarlaps, kes olles üheksateistkümmend kuud vana, oli kaotanud nägemise, kuulmise ja kõnelemisvõime. Kuid kõige selle peale vaatamata, jäädes ikkagi pimedaks ja kurdiks, võis tema Ameerika kurtumimade-

õpetust edendava seltsi viiendal suvikoosolekul esineda kõnega.

Neiu Keller oli sündinud Põhja-Albaanias 1880. a. ja Zürichis esimene tummade õpetaja oli tema sugulane. Aasta ja seitsme kuu vanaduses jäi ta haigeks peaaegu põletikku, mis tegi tema pimedaks ja kurdiks — sellega ühtlasi ka tummaks. Ta oli surmakuristikust päästetud, kuid sattunud tumma ja pimedasse maailma.

Meie ei taha siin pikemalt kõneleda sellest õnnetumast lapsest, kes elas järgmised aastad ilma mõteteta, kelle ainukene sõnatagavara oli „ua-ua“. Tal oli jäänud mälestusse sõna „water“ (vesi), mida ta ei võinud oma sõpradele väljendada ja ta pingutas oma mõistust, et aru saada neist suuliigutustest, mis tema sõbrad kõneledes tegid.

Neiu Keller oli lapsepõlves kangekaelne ja tema vanemad tulid viimaks otsusele, et on tingimata vaja otsida temale õpetaja. Doktor Graham Bell soovitas Kelleri koju Bostoni pimedate koolis käinud neiu Anna Sullivani, kes just hiljuti oli operatsiooni teel oma silmanägemise tagasi saanud. Neiu Sullivan algas nüüd oma õpetustööd Kelleri kodus. Noor tütarlaps oli sel ajal umbes seitsme-aastane.

Õpetaja tõi kaasa nuku ja see oli esimese õpetunni aineks. Ta andis nuku lapse kätte ja veeris tema sõrmedega kurtumma keeles „d—o—l—l“ (nukk Inglisekeeli). Helene tegi seda järele, ehk küll tema ei teadnud, mis see tähendas, sest temal ei olnud mingisugust ettekujutust sõnadest ega tähtedest. Muidugi oli väga raske Helenet arusaamisele viia, et igal asjal oma nimetus on, mida vastasid isesugused sõrmeliigutuste kombinatsioonid (ühendused).

Kaua aega katsus neiu Sullivan äratada temas arusaamist, et sõnu „m—u—g“ (tass) ja „m—i—l—k“ (piim) ei tohi mitte ära segada. Et mingisugust aluspõhja polnud, millele oleks võinud töö rajada, siis näis see peaaegu lootuseta olevat. Niisuguse lootuseta näiva töö tagajärjel loobus neiu Sullivan korraks oma katsetest ja viis oma õpilase välja jalutama.

See jalutuskäik avas neiu Keller'il paradüüsi ukсед. Neiu Sullivan nägi nimelt, et keegi kaevust vett pumpas ja tarvitas kohe juhust õpetamiseks.

Ta pani Helene käe jooksva vee alla ja selsamal ajal lasi teda teise käega veerida sõna „w—a—t—e—r“ (vesi). Lase-me neiu Kelleri enese oma sütitavate sõnadega meile jutustada katse tagajärgedest:

„Korraga tundsin nagu hämarat teadlikkust millestki unustusse jäänud asjast, põlevat mõtteliigutust ja mingil kombel avanes minule keele saladus. Ma sain korraga aru, et „w—a—t—e—r“ tähendab seda imelikku jahedat ainet, mis voolas minu käe peale.

See elav sõna äratas minu vaimu, andis temale valgust, lootust, rõõmu ja vabadust.“

Laps sai nüüd aru, et need sõrmeliigutused tähendasid sõnu, mis omast kohast esitasid asju ja isikuid. Veel selsamal päeval õppis ta mitu sõna, nagu „ema“, „õde“ ja „õpetaja“. „Kindlasti oleks raske olnud leida õnnelikumat last, kui mina olin,“ ütles neiu Keller. „Kui mina öösel oma voodis magasin ja mõtlin seda rõõmu, mis eelmise päev oli minule toonud, siis tekkis minus esimest korda igatsus uue päeva järele. Järgmisel päeval ärkasin rõõmsa meelega. Kõike, mida puudutasin, tundsin kujutavat elu. See tuli sellest, et ma nüüdsest pääle nägin kõike selle iseäraliku ja ilusa nägemisega, mis olin omandanud. Ma veerisin alatasa ja näitasin elavalt sõnu, seda mööda kuidas neid õppisin.“

Neiu Sullivan viis nüüd oma õpilase loodusesse, meie kõikide ühise ja suure õpetaja juure ja laps viibis mõne aja üksi väljas, õppides tundma ja armastama looduse ilu. Helene jõudis hästi edasi ja nüüpea kui ta oli veerima õppinud, anti temale papitükikesed, mille peale olid tähed kinnitatud; neist hakkas ta kokku seadma sõnu ja asetama neid vastavate asjade peale. Mõnikord seadis ta nad ritta, nii et nad mõtte moodustasid. Selle järele anti temale raamatuid peale kinnitatud tähtedega ja ta otsis säält neid sõnu, mis temale juba tuttavad olid; selle juures hüppas ta rõõmust, kui juhtus leidma tuttava sõna.

Nüüd hakkas temale selguma, miks inimesed kõneledes huuli liigutavad; nad kõnelesid, ja lapse rinnas ärkas tung õppida rääkima.

„Mina tahan rääkida,“ veeris ta neiu Sullivani käe peale ja õpetaja ning õpilane läksid selles asjas Horace Manni kurttumade kooli, selle kooli juhatajat neiu Fuller'i otsima. See sündis 26. märtsil 1890. a. Esimene õpetund algas kohe. Neiu Fuller silitas kergesti oma palgeid Helene käega, selleks, et tema tunneks õpetaja huulte ja keele liigutusi ühte ehk teist häälikut hääldades. Laps sai kohe asjast aru ja kohe, niipea kui neiu Fuller oli liigutuse lõpetanud, katsus ta käega oma suud. Ta seadis oma hambad ja huuled niisama, nagu ta oma tundelikkude sõrmedega oli märganud õpetaja tegevast ja ütles niimoodi oma esimese kõnehääliku. See oli ainult üks täishäälik, kuid oli lausunud imekspanemise vääriliselt täpselt; selle järele hääletas ta veel mõned teised, nii nagu õpetaja temale oli näidanud. Tunni ajaga õppis ta häälikud m—p—a—s—t—i ja oskas juba ütelda „mamma“ ja „papa“ peaaegu muusikalise mahedusega.“

Neiu Fuller andis Helenele ülepea üksteistkümmend õpetundi ja neilt õppis Helene juba sedavõrd kõnelema, et õpetaja temast võis aru saada, kuigi teised inimesed seda veel mitte ei võinud. See oli töö, mis nõuab otsatut kannatust, oli tarvis leida uusi aluseid, oli tarvis neid õppida, oli tarvis sõnu, mis need ühendaks sõnadeks ja lauseteks.

„Mina ei ole enam tumm,“ ütles Helene neiu Sullivanile pärast seda, kui nad olid käinud mõne tuttava juures, kellega tema (Helene) oli kõnelenud pärast seitsmendat õpetundi.

Ta edenes nüüd nobedasti kõnelemises ja lugemises ja enne oktoobrikuu lõppu 1893. oli tema lugenud Greeka, Rooma ja Ühisriikide ajalugu, õppinud Prantsuse keele grammatikat ja seda keelt ka teatud võrra kõnelema. 1894—95. aastal õppis ta Saksa keelt, füüsilist geograafiat ja arvuteadust. Neiu Sullivan istus tema kõrval ja veeris tema sõrmile seda, mis õpetajad kõnelesid.

Oktoobrikuus 1895. astus ta Cambridge'i noorte naisterahvaste kooli ennast ette valmistama Radcliffe College'i sisseastumise eksami vastu, sest ta kavatses selles õpeasutuses omandada mõne astme. Raskused, mis temal võita tulid, olid määratumad. Raamatud, mida ta tarvitas, ei olnud kõik mitte

**Pimedad lapsed zooloogiat õppimas.
Päevapildil näeme Pariisi pimedate kooli klassitõa.**

braille-tähtedega. *) Ei olnud aega neid tema jaoks kirjutada. Neiu Keller pidi ise kokku seadma braille-kirjadega mitu teost, et püsida teiste õpilastega ühel tasapinnal. Oma õpeained kirjutas ta üles, kuna tõlked kirjutusmasinal tegi. Kuid kõik raskused võitis ta ja järgmisel aastal tegi ta eksamid Inglise ajaloos ja kirjanduses, Saksa ja Ladina keeles ning arvuteaduses. Selle juures hinnati tema teadmised Inglise ja Saksa keeles kõige kõrgema arvusõnaga.

Ta jätkas oma õppimist järgmisel aastal, ehk küll braille-kirjadega raamatute puudus ennast teravalt tunda andis, iseäranis algebra ja geomeetria õppimisel. Ta tegi ülesanded algebras ja geomeetrias teiste õpilastega ühes ja lahendas mitmesugused füüsikalised küsimused braille-kirjutaja abil. Ta tegi geomeetrilised joonistused padjale sirgete ja kõverate joontega ja pidas kogu aja meelès tähed, joonestused, väited, tõestused ja järeldused.

*) Relief tähed, mis papi pääle liimitud ja sellega raamatu lehe pinnast kõrgemal on. Nimetus on ülesleidja prantslase Louis Braille järele.

Kuid nüüd tuli ootamata raskus. Õppeasutuse juhataja Gilman arvas, et ta ennast üleliig tööga koormab, kavatses kursust pikendada viie aasta peale, ehk küll harilik õpeaeg kestis ainult kaks aastat. Kuid neiu Keller tahtis tingimata lõpetada kursust ühes oma klassi kaaslastega ja, kui seda temale ei lubatud, siis lahkus ta Cambridge'ist, jatkas õppimist erateel.

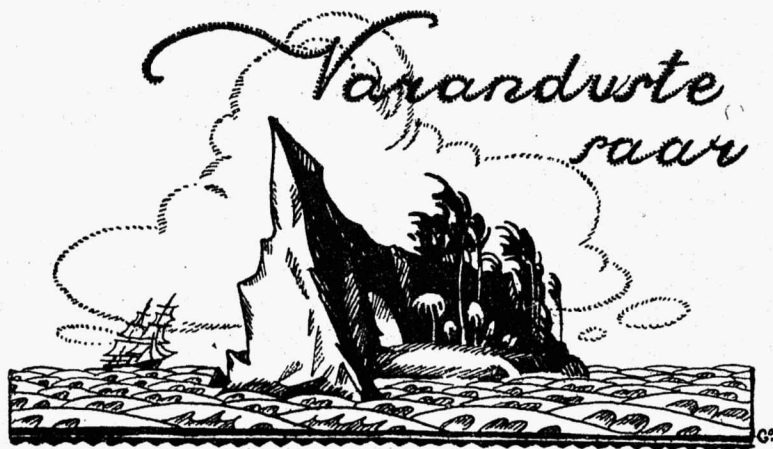
1899. a. juunikuul tegi ta lõpulikult sisseastumise eksami Radcliffe'i õppeasutusse, saades eksamil Kreeka ja Ladina keeles, geomeetrias ja algebras kõige kõrgemad arvusõnad, ehk ta küll puudulikkuide braille-tähtedega raamatute järele pidi õppima. 1900. a. võeti ta vastu Radcliffe College'i ja 1904. a. tegi ta sääl Bachelor of Arts eksami, mis vastab meie kandidaadi eksamile.

Niisugune oli neiu Helene Keller'i arenemine. Ta sai pärast kuulsaks ja võeti Hispaania kuninga kurtummale pojale õpetajaks; õpilane olevat hästi edenenu tema juhatusel. Imelikuna paistab aga siiski tema arenemine, sest ta tõusis üles teadmatuse ilmast ja saavutas teadmised, mille üle paljud teised, kes kõige viie meelega varustatud, võivad kadedad olla. Ta on esinenud kõnedega koosolekutel ja tema kõnetoon on nii mahe, et keegi seda järele aimata ei või. Ta on kirjutanud mitu raamatut, muu seas ka „Jutustus minu elust.“ Samuti on ta saanud teadusliku astme oma suurte jõupingutuste ja heatahtlikkude õpetajate abil.

See kõik näib üliinimlik olevat ja sellepärast pole ka ime, et temast nii palju on kirjutatud ja palju niisugust, mis neiu Sullivani tõenduse järele on liialdatud. Need tagajärjed ei ole korruga saavutatud. Selleks on kulunud aega ja tööd. Kuid see on töö, mis kiitust ei tarvita, sest ta kiidab iseennast oma suuruse ja iludusega.

Neiu Keller ei ole, muidugi, mitte ainukene kurtumm, kes kõnelema õpetatud, kuid võib julgesti ütelda, et ta on ainukene pime, kurt ja tumm, kes nii kõrgele haridusastmele on jõudnud.

Robert Louis Stevensoni romaan.

V. jagu.

Minu seiklused merel.

22. p ä ä t ü k k.

Kuidas algasid mu seiklused.

Mässajad ei tulnud enam tagasi — isegi ainustki pauku ei kuulnud metsast. Nad said „täna se portsjoni“, nagu kapten ütles, ning meil oli aega haavatuid ravitseda ja lõunat keeta. Skvair ja mina keetsime väljas hädaohu kiuste; ehk me küll väljas olime, võisime vaevalt rääkida, mis tarvis, sest majast kostsid doktori abitarvitajate valjud hoiged.

Kaheksast mehest, kes lahingus langesid, elasid veel kolm — üks röövlitest, keda haavati laskeaugu juures, Hunter ja kapten Smollett; neist olid kaks esimest niihästi kui surnud; mässaja surigi doktori noa all, ning Hunter ei tulnudki enam meelemärgusele, ehk me küll tegime, mis võisime. Ta elas veel terve päeva, hingates raskesti nagu vana meriröövelgi, kes rabanduse sai; kuid ta ribid murdusid hoobist ja päaluu purustas kukkumine ning järgmisel ööl suri ta väheima hääleta.

Mis puutub kaptenisse, selle haavad olid küll piinavad, kuid mitte hädaohtlikud. Ükski elund ei olnud tõsiselt vigastatud. Andersoni kuul — sest see oli Job, kes teda esiteks lasi — purustas ta abaluu ning puudutas kopsu, kuid mitte hädaohtlikult, teine vigastas ainult sääremarja. Kindlasti paraneb ta jälle, ütles doktor, kuid mitu nädalat pidi ta paigal olema, ei tohtinud kätt liigutada ega rääkidagi, kui ta tahtis paraneda.

Minu oma juhuslik käevigastus oli tühine. Doktor Livescy kleepis sinna plaastri ning lisaks rebis veel korra kõrvast.

Pääle lõunasööki istusid skvair ja doktor kapteni juure nõupidamiseks; ning kui nad olid kõnelenud niipalju kui süda kutsus, see oli juba pärast keskpäeva, siis võttis doktor kübara ja püstoli, sidus mööga vööle, pani kaardi tasku ning püssi üle õla visates läks künkast alla põhja poole ning läks kiiresti läbi metsa.

Meie istusime parajasti Grayga teises maja otsas, et juhtide nõupidamiskohast kaugemal olla; Gray võttis piibu suust ning unustas selle tagasi panna, nii hämmastas teda doktori lahkumine.

„Mis, kuradi pärast,“ ütles ta, „on dr. Livesey hulluks läinud?“

„Oh ei,“ vastasin, „tema on meist kõige vähem selleks kohane.“

„Hüva, seltsimees,“ jätkas Gray, „ta ei või hull olla; kuid kui tema ei ole, siis olen mina seda, pange tähele.“

„Ma arvasin,“ vastasin talle, „doktor kavatses midagi; ning kui ma ei eksi, siis tahab ta Ben Gunni näha.“

Mul oli õigus, nagu pärast selgus; kuid vahepeäl (majas oli lämmastav palavus ning liiv keskpäise päikese käes kuum) tekkis minu pääs möte, mis sugugi mõistlik ei olnud. Hakkasin kadestama doktori, kes võis jalutada puude jahedas varjus, kus lendlesid linnud ning tundus meeldiv männide lõhn, kuna mina siin küpsesin, riiete kleepudes vaiguga seina külge, ümberingi niipalju verd ning surnukehi, nii et mul tekkis vastikus selle koha vastu, niisama suur kui hirm.

Kõik aeg kui maja puhastasin ning siis lõunaseid sööginõusid pesin, kasvas see vastikus ja kadedus ikka suuremaks ja suuremaks, kunni viimaks, leivakasti lähedal olles, esimese sammu oma põgenemise ettevalmistamiseks astusin, täites mõlemad kuuetaskud leivaga, ilma, et keegi seda oleks tähele pannud.

Ma olin rumal, nagu näete, ning muidugi oli rumal, hulljulge tegu minult; kuid ma otsustasin selle teostada kõigi võimaliku ettevaatusega. See leib, kui minuga ehk midagi pidi juhtuma, pidi mind nalja eest vähemalt lähema päeva jooksul hoidma.

Järgmine asi, mille muretsetsin, oli paar püstolit ning kuika püssirohusarv ning kuulid käes olid, arvasin enese sõjariistadega küllaldaselt varustatud olevat.

Mis minu kavatsustesse puutub — nad ei olnudki nii halvad. Tahtsin alla liivasele neemele minna, mis ankruplatsi

ida poolt ulgumerest eraldas, leida valge kalju, mida õhtul nägin ning kindlaks teha, kas Ben Gunni paat oli tõesti sinna peidetud; asi oli seda väärt, arvasin ma. Kuid teades kindlasti, et ma luba ei oleks saanud kindlusest ära minna, kavatsesin ära lipata siis kui mind keegi tähele ei pane; ning see oli nii halb tee mu kavatsuse teostamiseks, et tegi selle kavatsuse ebaõigeks. Kuid olin alles poisike ning plaan oli tehtud.

Leidsin selleks toreda võimaluse. Skvair ja Gray aitasid kaptenil haavu kinni siduda; tee oli vaba; tormasin üle aia paksemasse metsatihnikusse ning enne kui mu puudumist märgati, olin nii kaugel, et ei võinud mingit kutset kuulda.

See oli teine rumalus, palju suurem kui esimene, sest jätsin ainult kaks tervet meest maja kaitseks; kuid, niisama nagu esimene, aitas ta meie päästmiseks kaasa.

Pöördusin otse saare idakaldale, sest otsustasin mere poolt küljest minna, et mind ankruplatsilt ei märgataks. See oli tükk aega päälle keskpäeva, veel oli kuum ning päike paistis. Minnes edasi puude seas, ei kuulnud ma eespool ainult murdlainte müha, vaid ka lehtede sahinat ning okste hõõrumist, mis näitas, et meretuul tugevam oli kui harilikult. Varsti hakkasid jahedad tuulepuhangud minuni küünima; ning veel mõne sammu pärast saabusin metsaveerule, nägin sinist, päikese-paisteliste merd silmapiirini ning mühavat, vahutavat laintemurdu ranna ääres.

Ma ei näinud iialgi rahulikku merd Varanduste saare rannas. Päike võis kõrvetada päakohal, õhk olla täiesti liikumata, merepind sile ja sinine, kuid alati mürisesid merepoolsel rannal röögatud murdlained, ööd kui päevad järeljätmatalt.

Rõõmsalt jalutasin mööda randa edasi, kunni arvasin, et olen juba küllalt lõuna pool, ning siis hakkasin tiheda põõsastiku varjul edasi neeme tipu poole ronima.

Taga oli meri, ees ankruplats. Meretuul, nagu oleks ta enast asjata ägedusega ära väsitanud, hakkas nüüd tüünduma; talle järgnesid kerged, heitlikud puhangud lõunast ja kagust, tuues suured udupilved; ning ankruplatsil seespool Luukere saart oli meri vaikne ning tinahall, nagu sel päeval, kui siia tulime. „Hispaniola“ oma meriröövlite lipuga peegeldus selgesti masti tipust veepinnani.

Laeva ääres seisis üks paatidest, Silver — ma võisin ta alati ära tunda — istus selle päras, kuna paar meest üle parda kummardusid; üks neist oli punase mütsiga — seesama võrukael, kes mõne tunni eest üle aia ronis. Nähtavasti kõnelesid ja naersid nad, kuid kauge maa tõttu — nad olid üle miili eemal, ei kuulnud ma ühtegi sõna. Korruga kuulus hirmus, verd-

tarretav kriiskamine, mis mind alguses ehmatas, ehk mul küll kapten Flint'i hää tuttav oli ning isegi arvasin linnu heredaid sulgi nägevat, sest ta istus oma peremehe käel.

Varsti pääle seda sõitis paat ära kalda poole ning mees punase mütsiga läks ühes oma kaaslasega alla kajuťisse.

Just sel ajal läks päike Kiikri taha looja, udu läks kiiresti paksemaks ning läks juba päris pimedaks. Taipasin, et ei tohi aega kaotada, kui tahan veel täna õhtul paadi üles leida.

Valge kalju, selgesti nähtav veel põõsastiku kohal, oli tubli tüki maad veel eemal, ning tema juure saabumiseks tarvitasin hulk aega, sest sageli tuli põõsaste vahel neljakäpuli ronida. Oli juba öö, kui oma käe ta krobedale küljele panin. Otsa all oli väike koobas, varjatud liivahunnikutest ja paksust põlve-kõrgusest põõsastikust, mis sääl väga lopsakalt kasvas; ning nõo keskel oli väike kitsenahkadest telk, umbes sarnane, nagu endile Inglismaal mustlased teevad.

Laskusin alla ning tõstsin telgiääre üles; sääl oligi Ben Gunn'i paat — kodutehtud, nii nagu on kodutehtud asjad: toorelt kokkulöödud raamid tugevatest puudest ning nende üle tõmmatud kattedeks kitsenahad, karvad sisse poole. Ta oli pisi-tilluke, isegi minu jaoks, nii et ma vaevalt võisin kujutelda, kui-

Miku ja Bimbu.

1. Kord ilusal päikseküllasel hommikul mängisid Miku ja Bimbu küla tänaval. Nad hüppasid, jooksid, vallatasid ja, kui ära väsisid, istus Bimbu palmi alla ja Miku laulis talle kõlava lapse häälega oma armsamat laulu: „Mu kodune kohake kena ja vaik“.

2. Äkki kargas Bimbu nagu ussist salvatud maast üles ja ronis orava kiirusega kõrgele palmi latva — kaugelt lähenes hirmus ennenägemata elukas. Ka Miku kohkus, kuid nägi pea et kartuseks puudub põhjus — läheneja oli jalgrattasõitja.

das ta täiskasvanud inimese ära kannab. Pääle selle oli paadis veel pink, nii madalas kui võimalik ning kahe labaga aer.

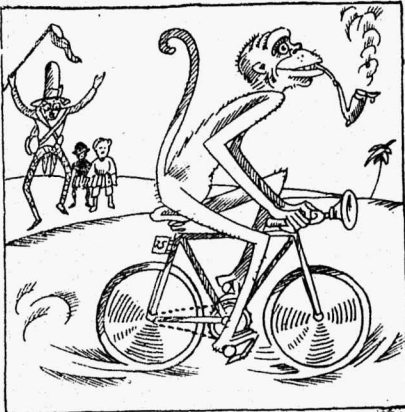
Ma ei olnud siis veel näinud venet, mida tarvitasid vanasti britlased, kuid pääle seda olen näinud üht sarnast ning

3. Jalgrattasõitja oli vana heasüdamline looduseuurija, kes haruldasi taimi ja putukaid korjas. Poisse nähes, tuli looduseuurija rattalt maha, pani „raudruuna“, piibu ja muu koli aiaääre, et vähem hirmuäratav välja näha ja astus poiste juure.

5. Ta sünnitas koledat kabuhirmu igal pool, kuhu ilmus. Loomad unustasid vaenlase ja põgenesid ühises rühmas kaugemale hirmsast elukast.

4. Seda silmapilku kasutas ahv Kri-Kri, kes kogu aeg kõrgelt palmi ladvast loodusuurija tegevust oli jälginud. Nagu välk oli ta puuotsast maas, kahmas piibu, kargas ratta selga ja läks.

6. Koledat segadust ja hirmu sünnitas Kri-Kri ka neegrite külas. Kuningas Himp-Amp XII kutsus oma vahvamad sõdurid kokku ja tegi neile ülesandeks elukas hävitada. Sel ei olnud aga tagajärge, sest kõik kartsid enne nägemata imelooma.

võin öelda, et Ben Gunni oma oli halveim ning primitiivseim venedest, mida inimene teinud. Kuid suur paremus, mille see vene omas, oli ta kergus.

Nüüd, kus ma paadi leidsin, arvate teie muidugi, et olin küllalt hulkunud seks korraks; kuid vahepeäl tuli mul teine mõte ning ta sai mulle nii armsaks, et ma oleks ta teostanud, isegi kapten Smolletti vastu seistes. See oli: hiilida öö kaitse all lähedale ning lõigata „Hispaniola“ ankrutross katki, nii et ta saaks randuda, kus aga soovib. Arvasin, et mässajad pääle hommikust lüüasaamist, midagi rohkem ei soovi, kui ankruplatsilt ära merele minna; oleks, mõtlesin, väga hää seda takistada, ning nüüd, nähes, et nad omad vahimehed ilma paa-tideta laevale jätsid, arvasin, et see on kerge teostada.

Istusin oodates pimedust ning asusin leiva kallale. See öö oli kümnest tuhandest kohaseim mu kavatsusele. Udu mattis kõik enda alla. Viimse päevavalguse kadudes lagunes täielik pimedus üle Varanduste saare. Ning kui ma lõpuks paadi õlale hiivasin ning koopast, kus ma õhtust sõin, välja komberdasin, oli tervel ankruplatsil ainult kaks punkti näha: Üks oli suur tuli rannal, mille ümber lüüasaanud röövliid soos purjutasid. Teine, väike tuli tähistas ankrunud laeva seisukohta. Mõõn pööris ta ringi — nüüd oli ta nina minu poole, — ainus tuli oli kajutis; see, mis mina nägin, oli ainult kiirte helk udus, mis päraaknast paistis.

Mõõn oli täies hoos ning mul tuli tükk maad läbi pehme liiva kahlata, enne kui taganenud vee ääre saabusin, ning veel natuke maad vees minnes, lasin oma vene vette.

23. p ä ä t ü k k.

Sõit mõõna ajal.

Paat — nagu juba arvasin, enne kui merele läksin — oli küllalt suur minusugusele inimesele ning kerge ja liikuv; kuid väga raske oli teda juhtida. Tee ta'ga mis tahad, ikka läks ta külgepidi ehk keerles ja keerles lõpmata. Isegi Ben Gunn ütles, et „on kunst juhtida teda, kui ei tunne ta kriukaid.“

Muidugi ei tunnud mina ta kriukaid. Ta läks igalepoole, ainult mitte sinna, kuhu mina tahtsin. Suurelt osalt oli külg sinna poole ning olen kindel, et ma ei oleks ialgi saanud laeva juure, poleks olnud mõõna. Õnneks viis mõõn mu edasi, ükskõik, kuidas ma ka ei oleks sõudnud, — ning otse „Hispaniola“ poole viis ta minu, nii et vaevalt oleks temast mööda pääsenud.

Esiteks paistis ta mu ees musta täpina, mustemana kui pimedus, siis tulid nähtavale ta kere ning mastid ning järgmisel momendil, nagu näis (sest, mida kaugemale jõudsin, seda

kiiremaks läks vool), olin juba ta ankrutrossi juures ning hoidsin sellest kinni.

Ankrutross oli pingul kui vibunöör — nii tugev oli mõõn. Pimedas ümber laevakere vulises ja peksis veevool kui väike mägioja. Ainult üks lõige mu noaga ning „Hispaniola“ oleks läinud alla voolu.

Kõik see oli hää; kuid kohe tuli mulle meele, et pinguli tõmmatud tross, kui ta ühekorraga katki lõigata, on hädaohtlik kui peru hobune. Kümme ühe vastu, oleks ma nii hull olnud ja „Hispaniola“ trossi katki lõiganud, oleks mina koos paadiga veest välja lennanud.

See mõte peatas mind ning kui saatus ei oleks mulle jälle armuline olnud, oleksin pidanud omast kavatsusest loobuma. Kuid kerged hiilid, mis puhusid lõunast ja kagust, hakkasid öö tulekul edelast tulema. Parajasti, kui ma järele mõtlesin, haaras tuulehoog „Hispaniola“ ja pööras ta vastu voolu, ning suure rõõmuga tundsin, kuidas tross mu peos lödvenes ning käsi, millega teda hoidsin, laskus vee alla.

Kohe võtsin noa taskust, avasin ta hammastega ning lõikasin kiu kiu järele läbi, kunni ainult kaks tükki laeva kinni hoidsid. Siis jätsin järele, oodates kunni järgmine tuulehoog trossi jälle lödvendab, et need viimased kiud ka katkestada.

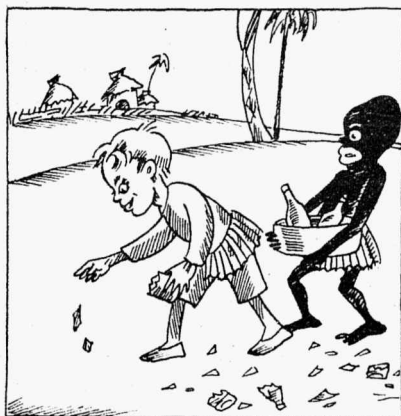
Kõik aeg kuulsin valjuid hääli kajutist; kuid, õigust öelda, olid mul pääs hoopis teistsugused mõtted, nii et vaevalt neid märkasin. Kuid nüüd, kui mul enam midagi teha ei olnud, hakkasin teravamini kuulutama.

Üks häältest oli roolimehe Israel Handsi oma, kes varemail päevil Flinti suurtükimees olnud. Teine oli muidugi mu sõber punase öömütsiga. Mõlemad mehed olid nähtavasti päris joobnud ning jõid edasi; kuulsin edasi, üks neist avas joobnud kisaga päramise akna ning viskas merre midagi, ma arvasin, tühja pudeli. Kuid nad ei olnud üksi joobnud; selge oli, et nad üksteisele hirmus vihased olid. Kuradid lendasid kui rahet ning vahetevahel läksid hääled nii valjuks, et ootasin iga minut löömingut. Kuid igakord vaikis riid, hääled urisesid tüki aega tasa, kunni järgmine hoog tuli ning omakorda tagajärjetult möödus.

Kaldalt paistis puude vahelt suure tule leek. Keegi laulis süngi, vana mürisevat merimehelaulu, mille iga salm lõppes trilleriga, millel üldse ei näinud lõppu olevat, vaid lõppes laulja kannatus. Kuulsin seda siiasõidul mitu korda, meele jäid sõnad:

„Nendest tagasi tuli ainult üks,
Mehi seitsekümmend viis välja läks.“

Ning ma mõtlesin, et see laul kujutas kurba seisukorda, seisukorda, millesse nad sattunud hommikuste kaotuste tõttu.

7. Siis tuli Miku toredea mõtte peale. Ta palus loodusuurijalt mõned pudeleid, peksis need tükkideks ja küübis Bimbu kaasabil teravad killud igale poole kust Kri-Kri läbi pidi sõitma.

9. Jões roogude vahel magas aga vana krokodill Nähv-Nähv. Laiali lõugadega tormas ta unerahu rikkuga kallale ja suure vaevaga jõudis viimane end teravate hammaste eest päästa. See oli talle heaks õpetuseks varguse katse eest.

8. Varsti sündiski see, mida Miku soovis. Jalgratta varas Kri-Kri sõitis uhkelt mööda jõeäärt, et ka vanale krokodillile Nähv-Nähvile hirmu naha ajada, kui äkki terav klaasikild rattakummi lõhki löikas. Koleda sussemisega jooksis kumm õhust tühjaks ja Kri-Kri lendas ülepea jökke.

10. Jalgratas oli päästetud, hirmu sünnitaja elukas hävitatud, metsloomad ja mustad mehed võisid jälle rahulikult elada. Et see Miku teenus oli, siis keetis kuningas Himp-Amp XII ise talle tasuta suure kausitäie magusat putru. Miku ütles „aitäh!“ võttis kausi süle ja läks Bimbuga magusat võiduvilja maitsma.

Kuid, nagu olin näinud, kõik need röövlid olid niisama tuimad, kui merigi, millel nad purjetasid.

Viimaks tuli tuul; laev hakkas kiikuma ja nihkus pimedas lähemale; tundsin trossi lõdvenevat ning viimse pingutusega lõikasin trossi läbi.

Minu paati mõjus tuul vähe ning sellepärast nihkus ta kohe vastu „Hispaniola“ nina. Samal ajal hakkas laev tasa pöörduma ning lõppude lõpuks pöördus põiki voolu.

Töötasin kui pöörane, kuid iga minut ootasin, et lähen põhja; ning pääle seda, kui leidsin, et ei pääse laeva juurest ära, hakkasin paati pära poole lükkama. Lõpuks selgus, kui hädaohtlik mu suur naaber on; ning parajasti kui viimast korda paati lükkasin, sattus mu kätte tross, mis pärast üle parda alla rippus. Kohe haarasin sellest kinni.

Miks ma nii tegin, seda võin vaevalt öelda. See oli vist esiteks ainult instinkt; kuid kui ta juba mu käes oli ning leidsin, et ta kõvasti kinni on, sai uudishimu võimuse ning tahtsin korra kajuti aknast sisse vaadata.

Ronisin trossi mööda üles, ning arvates enese lähedal küll olevat, kallutasin enese kõrvale, nii et nägin kajuti lage ning osa sisemust.

Vahepääl liikus laev ühes oma väikse kaaslasega kaunis kiiresti edasi; nüüd saabusime juba kaldaloleva tule kohta. Laev lõikas kohinal laksuvaid laineid; ning enne kui aknast sisse vaatasin, ei suutnud ma taibata, miks vahimehed lärmi ei tõsta. Kuid ühest pilgust kajutisse jätkus; ning selle ainsa pilgu lubaski mu kipakas paat. Hands ja ta seltsimees vaatasid vihaseks üksteist, pigistades teineteise kõri.

Laskusin uuesti alla, jõudes seda veel parajal ajal teha, varsti oleksin paadi asemel vette sulpsanud. Ühe momendi ei näinud ma midagi pääle nende tigidate, vihaste nägude, kiikuva suitseva lambi valgusel; siis sulgusin silmad, et neid jälle pimedusega ära harjutada.

Viimaks vaikus kaldal see lõpmatu ballaad ning terve seltskond hakkas laulma sageli kuulnud laulu:

Viisteist meest surnukirstul —
 Hõissassaa ja pudel rummi!
 Viin ja kurat tegid lõpu —
 Hõissassaa ja pudel rummi!

Mõtlesin parajasti, kui tegevad praegu „Hispaniola“ kajutis viin ja kurat olid; korraga kaldus paat küljeli. Samal momendid kerkis ta kiiresti ning näis koosi muutvat. Kiirus oli vahepääl imelikult kasvanud.

Avasin silmad. Ümberringi olid väikesed fosforestsivad lained kihisevate valgete harjadega. „Hispaniola“ ise, mille

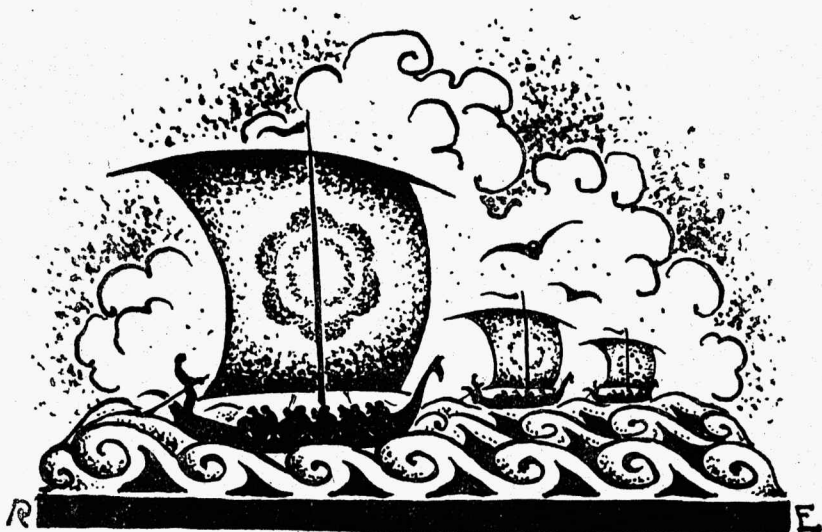
järel mu paat mõne meetri kaugusel keerles, näis ka koosi muutvat vaadates kauemini, nägin et ta pöördus lõuna poole.

Vaatasin üle öla tagasi ja süda hakkas kõvasti peksma. Tuli maal oli otse minu seljataga. Vool pöördus üheksakümne kraadi võrra, viies endaga kaasa suure laeva kui ka väikese hüpleva vene; sõidu kiirenedes, lailamise suurenedes, laintemüha kõvenedes lähenesime läbi väina ulgumerele.

Korraga tegi laev järsu pöörde, vähemalt kakskümmend kraadi; ning samal momendil kuuldusid laeval kaks karjatust järgimööda; jalad müdisesid kajutitrepil; ning nüüd teadsin, et mõlemad joomarid olid tülist loobunud ja niipalju toibunud, et endi seisukorda taibata.

Laskusin pikali väikese vene põhja ning palvetades usaldasin oma elu Looja kätte. Väina lõpul, teadsin ma kindlasti, peame meie tingimata mässavate murdlainte kätte sattuma ning siis lõpevad mu kannatused kiiresti; ning ehk ma küll, võib olla, suutsin surra, kuid lähenevale saatusele silma vaadata ei suutnud ma.

Nii lamasin tundide viisi lailates lainetel, mis vahetevahel veepiiskadega mind niisutasid, oodates surma igal järgneval tõukel. Aegamööda valdas raskus mu liikmeid; mõtted tardusid keset hirmuvintsutusi; viimaks tuli uni ning kiikavas paadis lamades nägin unes kodu ja vana „Admiral Benbow'd“.

AMEERIKA HIIGLAEHITUSED.

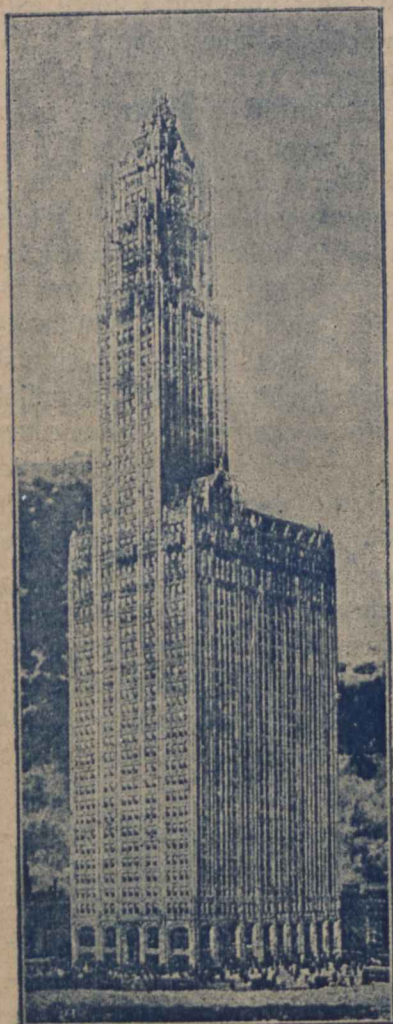
mbes paarikümne aasta eest alles köitis kõige esiti Euroopast Uude Ilma reisijate tähelepanu suur Vabaduse kuju oma kiirtepärjaga ümber pea ja kõrgele tõstetud põleva tõrvikuga paremas käes.

Praegusel ajal üllatavad aga reisijaid, kes merelt New-York'ile lähenevad, kõige esiti Ameerika

hiiglaehitused, mis kui määratud püstiseatud kastid pikas reas Hudsoni paremal kaldal asuvad ja mille tagant veel kõrgemad saledad tornid oma kuplitega või püramiididega kroonitud pead uhkelt kõrgele tõstavad. Sääl on 20- ja 30-kordseid ehitusi, mille vahel ka 10-kordseid vähemaid ehitusi leidub, mille kõrval jälle kõige uuemad ehitused asuvad, millel 40 ja veel enamgi korde üksteise otsa kuhjatud. Ameerikas nimetatakse sarnaseid hiiglasti „pilvelõhkujateks“, sest nende vahel asuvatelt sügavate kuristikkuude sarnastelt uulitsatelt üles vaadates paistab tõepoolest, nagu tõuseksid ehituste kõrgemad tipud tõesti kunni pilvedeni üles. Sarnaste pilvelõhkujate ehitamisele asusid inimesed ehituskruuntide kalli hinna tõttu paremates linnajagudes. Selle asemel, et maja ehitamise korral suurema krundi eest suuri summasid maksta, püüab ameeriklane nüüd vähema platsiga läbi ajada ja ehitab omad majad sügavale maa sisse või kõrgele õhku, mis temalt palju vähem kulu nõuab.

Sarnased ehitused on harilikult ikka kõik suured kaubamajad, kuhu ka kõiksugu ladude ja büroode ruumid ära mahuvad. Iga uus ettevõtte on reklaamist lugupidajate ameeriklaste silmis seda soliidsem, mida rohkem ta teistest omasarnastest kuidagi üle jõuab olla ja sellega silma paista. Nii ehitati 119 meetri kõrgune Park Rew building, mis ühe kahekordse „majakääbuse“ ja teise kuuekordse „hütikese“ vahel seistes oma 30 korruga päris uhkelt kõige lähemate naabrite peale alla võib vaadata. Hiljuti alles loeti Metropolitan Life insurance Company 212 meetri kõrgust ehitust kõige kõrgemaks eluhooneks kogu ilmas. Hiljem ehitas aga keegi ameeriklane Woolworth, kes ainult 5- ja 10-penniliste asjakestega kaupleb ja kes oma üle kogu Ameerika ulatava kauplustevõrgu abil

palju miljoniid teeninud on, veel suurema pilvelõhkuja. See ehitus on 55-kordne ja tema kõrgus on 227 meetrit. Vaade

Woolworthi maja suureim pilvelõhkuja New-Yorkis. See ehitus on 55 kordne.

sellelt pilvelõhkujalt näitab, et kogu selles äririkkamas linna-jaos, kus ka Woolworthi ehitus asub, siin ja säääl juba ka palju teisi pilvelõhkujaid üles kerkib. Woolworthi ehituse pääl asub suur torn, mis omakord jälle teravikuga lõpeb, mida tema suuruse ja kuju järele küll õigemini ka püramiidiks võiks nimetada.

Tähelepanemisväärt püramiid ehib ka ühe suurema New-York'i panga päralt olevat ehitust, mille 41 korrast tervelt neli alumist korda maa sisse on ehitatud. Ruumid, kus panga asju aetakse, asuvad selles majas kõik 500 jalga uulitsapinnalt kõrgemal. Need on suured mitmest korrast läbi ulatavad saalid, mille pääl olevas püramiidis iseäralises ligipääsmatus tulekindlas võlvruumis rahakapp asub. Tahaks mõni kutsumata külaline selle kassa kallal oma osavust proovida, ei jääks tal muud teed üle, kui ainult lennumasinal kassale kallale tungida.

Nimetatud Woolworthi ehituse vastas asub uus New-York'i raekoda, mida ka üheks tähtsamaks pilvelõhkujaks loetakse.

See ehitus on huvitav veel sellepoolest, et siin selgesti näha on, kuidas sarnaste hiiglaehituste juures ka arhitektoonilisi effekte saavutada võib. Peale vähemate tornikeste, mil-

lega ehitus ilustatud, kaunistab selle maja fassaadi veel suurepäraline sammastik, mis esimeselt korralt algab ja paiguti kunni kõrgemalasuivate kordadeni ulatab, nii et sambad mõnes kohas lähedalolevatest vähematest majadest palju kõrgemal seisavad. Kõiksugused põiksimid ja palkonid on maja kaunistamiseks ka otstarbekohaselt kasutatud.

Raekoja ehitus oli alles pooleli, kui vastasoleva kaubamaja omanik ka oma äripalee ehitusega algust tegi. Kahe ehitaja vahel tõusis äge võistlus, sest kumbki tahtis oma ehitusega rutem lõpule jõuda. Nagu ka juba oodata võis, jäi siin kaupmees võitjaks. Raekoja ehitamine pidigi aeglasemalt edenema, sest et siin maja fassaadi kaunistamine, mis üleni marmoriga kaeti, palju rohkem aega nõudis.

Kõikide nende hiiglaehituste ehitusmaterjaali hulgas on muidugi raud esimesel kohal. Kõige esiti tehakse sarnaste majade ehitamise juures majale raudne „kondikava“, milleks tugevad raudpostid, -talad ja toed kokku needitakse. Kui ehituse raudne skelett valmis, täidetakse postide ja talade vahe ja kaunistatakse ka maja välimus nii, nagu kellegi maitse seda nõuab ja kukur lubab. Telingid sarnaste majade ehitamise juures ei pruugita. Kui esimese korra raudpostid ja talad kokku on needitud, võib juba järgmise korra ehitamisele asuda, ning niiviisi kerkivad alumistele kordadele ikka ja ikka uued korrad, kunni terve ehitus valmis on. Ehitusmaterjaali ei kannata töölised siin mitte käsitsi üles, vaid see toimetatakse isesuguste tõstekraanide abil ehitustöölisele kätte. Pilvelõhkujate ehitajateks on harilikult ka inimesed, kes pilvede kõrgusel töötades vähematki peapööritust ei tunne ja vabalt ning kindlalt liikuda võivad, nagu all maa päälgi.

750 jala kõrgusel uulitsa pinnast arvates kiirgab Woolworthi pilvelõhkujal õhtuti hiigla valguseheitja, ja kui veel kõik maja aknad korraga valgustatud on, tõuseb all uulitsakuristikus liikuvate inimsipelgate silmade ette niisugune nõiduslik pilt, nagu seda ainult New-York'is näha võib.

Ühte vanemat 20-kordset pilvelõhkujat nimetatakse „habemenoaks“ ja ka „pressrauaks“, sest et tema seinad ühe nii terava nurga sünnitavad, et otse eest üles vaadates arusa-

mata näib olevat, kuidas see ehitus, tema seina pinna suurust arvesse võttes, juba esimese suurema tuulepuhangu mõjul kokku ei lange.

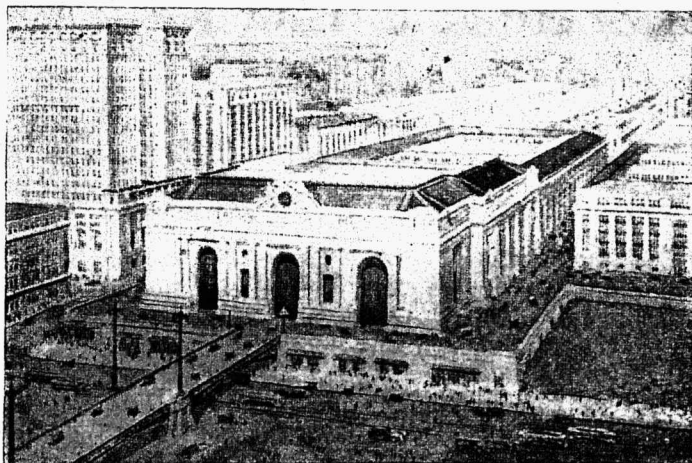
Kirikud, mis endistel aegadel kui jumalakojad teistest majadest ikka palju kõrgemale taeva poole tõusid, jäävad nüüd praegustest pilvelõhkujatest suuruse ja kõrguse poolest kaugele maha, nii et nende tornide tipud sagedasti ainult mõne üürikasarmu katuse räästani ulatavad. Et jumalakojad oma suuruse poolest inimeste elumajadest maha ei jääks, on Pitsburis huvitav pääsetee leitud ja kirik ühe niisuguse elumaja sisse ehitatud. Kogu see huvitav ehitus on 17-kordne. Tema fassaad on Gooti stiilis ehitatud, mille keskel suuremate Gooti stiilis võlvitud akende abil kiriku esikülg selgesti ära on tähendatud. Pääle kiriku on sellesama katuse all veel terve rida suuri äriruume omale aseme leidnud.

Ruumide arvu poolest seisab kõikide pilvelõhkujate hulgas üks New-York'is Churuch Streetil asuv maja küll asimesel kohal. Olgugi, et see maja ainult 22-kordne, mahub temasse 4000 bürooruumi, milles igapäev üle 10.000 inimese ametis on. Maja aluspind on 70.000 ruutjalga suur. Majal on 5200 ust ja 5000 akent. Gaasi-, vee- ja aurukütte torudeks kulus selles majas 16 mere penikoormat tinatoru ja 174 penikoormat raudtoru. Elektrikellade ja -valgustuse sisseseadmiseks tarvitati 113 penikoormat traati, mille abil 30.000 lambile elektrivoolu juhitakse.

Nagu ehitused ise oma suurusega üllatavad, niisama üllatavad on oma suuruse poolest sagedasti ka mitmesugused asjad, mis neis majades leiduvad. Kõige suurem seebivabrik ilmas on, näituseks, oma Jersey City'l asuva kaheksakordse maja niisuguse tunnikellaga varustanud, mis suuruse poolest kuulsast Philadelphia raekoja kellast kaugelt üle käib. Viimase numbrilaud on ainult 500 ruutjalga suur, kuna aga seebivabriku kella numbrilaud juba üle 1100 ruutjala suur on. 20 meest tuleks õlg õla vastu ritta asetada, et rida ühest numbrilaua läbimõõtja otsast teise otsani ulataks. Selle kella minuti- osut on 20 jalga pikk, kaalub umbes 300 kilogrammi ja tema ots joonistab iga päeva jooksul ühe pea terve kilmeetri pikuse ringi. Kell ise kaalub 6 tonni ja tema läbimõõtja pikkus

on 38 jalga, kuna kuulsa Vestminsteri kella läbimõõtja ainult 22 jalga pikk on.

Et pilvelõhkujad New-York'ist juba ka teistesse Ameerika linnadesse on tunginud, nägime juba ülemaloodud näitustest Pitsburi linna kohta. On teada, et San-Franciskos juba enne viimast maavärisemist, mis palju majasid hävitas, hulk sarnaseid ehitusi oli. Praegusaja ehitusviise ja olusid arvesse võttes võib kindlasti ette kuulutada, et see linn kord ka pilvelõhkujate linnaks muutub. Ollakse isegi arvamisel, et hiigla

New-York'i kesk-raudteejaam, suureim jaama hoone ilmas.

terastornid maavärisemistele palju paremini vastu peavad, kui harilikud kivimajad, mis juba vähemategi maapinna võnkumiste juures kokku varisevad.

Ameerika ehitustehnika imede hulka kuulub ka uus New-York'i jaamahoone. See ehitus ei kuulu pilvelõhkujate hulka küll mitte oma kõrguse poolest, kuid tema aluspind on aga 11,5 hektari suur. Liikumisteed asuvad mitmel korral maa peal ja ka maa sees, nii et ehitus kõik õhu- kui ka maa-alustelt liinidelt kokku jooksvad rongid vastu võib võtta.

Nende kauba- ja liikumislinnade kõrval peaks lõpuks veel ühe Kanaada eksportfirma suuri viljaaitu nimetama. Neisse aitadesse kogutakse üle kogu maa väljaveoks määratud vili.

Aitadesse mahub vabalt 190.000 tonni vilja, missugusest vilja-tagavarast tervelt tosinale suurele ookeanilaevale koormaks jatkuks. Eemalt neid aitu vaadeldes näib, nagu oleks sääl terve rida pudelid pooleni vette pistetud. Tõepoolest on aga iga pudel 50 meetrit kõrge ja nende rida 200 meetrit pikk. Pudelite seintel olevatest akendeavangutest vahib päratu arv tõstetorusid välja, mille otsade all harilikult terve laevastik omale koormat ootab.

BERZELIUS JA TEMA KUULAJAD.

Berzelius (1779 kuni 1848), kuulus keemiker, kelle ettelugemised Stockholmi ülikoolis ikka saalitäie kuulajaid kokku meelitasid, heitis ette kord oma õpilastele, et neil põrmugi tähelepanu ei olla. Kui mõned kuulajaist sellele vastu hakkasid vaidlema, põhjendas teadusmees oma arvamist heatahtlike muigega umbes järgmiselt: Kus on siis teie tähelepanu? Näitan ma teile mõnda ainet, libiseb teie pilk sellest korra üle ja teie arvate, et sellest küllalt on. Teravalt ja täpselt peab vaatlema, ja kui teie pikema aja jooksul niiviisi vaatlemist olete õppinud — lühikese ajaga ei saa seda kunagi ära õppida — alles siis võib arvata, et teie tõsiselt näete.“

Nende sõnade juures võttis õpetlane mingisuguse vedelikuga täidetud pudeli, kastas sõrme vedelikku ja lakkus siis oma sõrme keelega puhtaks.

„Ja,“ jätkas õpetlane, „sagedasti ei aita paljalt vaatlemine kaugeltki. Kui meil peaaegu sarnaste ainetega tegemist on, peame nende äratundmiseks peale nägemise sagedasti ka haistmise ja isegi maitsmise abiks võtma.“

Õpetlane nimetas vedeliku nime, andis pudeli kuulajaile edasi ja soovitas neile vedelikku hästi tähele panna.

Et Berzelius vedelikku ise maitsnud oli, ei tahtnud üliõpilased sellepoolest oma kuulsast õpetajast ka maha jääda. Iga kuulaja pidas nüüd oma kohuseks ka vedelikku maitseda, mis neid hirmsasti nägu krimpsutama sundis, sest vedeliku maitse oli tõepoolest võimata hirmus.

Kui kõik juba vedelikku olid maitsenud, tähendas Berzelius naeratades: „Näete nüüd isegi, et mul täielik õigus oli, kui ütlesin, et teil põrmugi tähelepanu ei ole. Oleks teie vähegi tähelepanelikud olnud, oleks te nägema pidanud, et ma oma esimese sõrme küll vedelikku kastsin, kuid teise sõrme suhu pistsin ja seda sõrme ka lakkusin.“

KÄSI PESEB KÄTT.

Andi Laos.

Reinuvader.

Kah vägitegu, kuid sellega langeks ta veel suurema põlguse alla. Vaja on aga lugupidamist võita ja sellepärast tuleb inimestele mõni häätegu teha.

Kriimsilm.

Inimestele ei maksa hääd teha.

Pauka.

Ole sina päris vait. Reinuvader räägib tarka juttu. Ütle kallis, kuidas saaks inimestele mõnda niisugust vägitüki sarnast häätegu teha.

Reinuvader.

Tehku Kriimsilm neile enne midagi halba ja sina tee see

pärast hääks. Mängige kokku, sest käsi peseb kätt ja süüa tahate teie mõlemad.

Kriimsilm.

Seda küll.

Pauka.

Ma ei leia mingisugust võimalust...

Reinuvader.

Võimalustest ei ole puudus, kui aga nuppu jätkub. Noh, va Reinuvader tahab teid aidata.

Pauka.

Tee seda, kallid Reinuvader.

Reinuvader.

Teie näete, siit vähe eemal on heinalised tööli. Ühe põõsa kõrval puhkab väike mähkmetes lapsuke.

Pauka.

See on peremehe pojuke.

Kriimsilm.

Väga hääd, et ta nimelt peremehe pojuke on, sest seda peetakse tähtsamaks kui mõnda popsi poega.

Pauka.

Teda armastatakse enam, kui kõiki sulase lapsi kokku.

Kriimsilm.

Ei tea, kas tal peaks pehme liha olema?

Pauka.

(kurjalt).

Mis?!

Reinuvader.

Rumalus! Kes siin lihast tohib rääkida. Me mängime ainult kommetit. Ütleme, näituseks, Kriimsilm hiilib vargsi lapse juure, haarab ta sülele ja ruttab sellega inimeste nähes metsa poole.

Pauka.

Ei, ei! Seda ei tohi!

Reinuvader.

Kuula lõpuni, armas Pauka. Ma tean, et sa inimesi hoiad ja neid hädaohu eest kaitsed. Kuid siin ei ole hädaohuga tegemist. See on, nagu juba tähendasin, ainult kommet. Kui Kriimsilm lapsega metsa poole jookseb, arvavad inimesed, et

ta lapse ära viib ja valvavad talle järele. Kuid teatavasti ei ole nad kaugeltki nii väledad, kui Kriimsilm. Nad tunnevad varsti oma saamatust ja hakkavad appi karjuma. Vana harjumuse järele karjuvad nad nimelt sind appi. Noh, ja siis kargad sina otsekui maa alt üles ja tormad Kriimsilmale metsa järele. Metsas kaote teie mõlemad inimeste silmist ja lasete neid natuke aega ahastada. Siis aga, kui neil juba lootus kaduma hakkab, oled sina Kriimsilma käest lapse ära võtnud ja astud sellega kui kangelane inimeste ette.

P a u k a.

Kui kangelane?

R e i n u v a d e r.

Nojah, kui kangelane, kes lapse päästnud.

K r i i m s i l m

(pilgates).

Kena kangelane!

P a u k a.

Agas ütlesid, et see ainult kommet on, sellega ei võima tõsine kangelane olla.

R e i n u v a d e r.

Kui sa tõsine kangelane oleksid, siis ei oleks inimesed sind majast välja kihutanud. Agas nüüd pead sa kangelast mängima, et sind majja tagasi võetaks.

P a u k a.

Ei ole ilus inimesi nõnda petta...

R e i n u v a d e r.

Arvad, et ilusam on oksas kõlkuda ehk nälga surra. Sinu endiste teenuste tõttu on sul täieline õigus inimeste poolt prii ülespidamist saada. Et nad sinu vastu ülekohtused on, siis võid sa kõige parema südametunnistuse juures neid natuke ninapidi vedada.

P a u k a.

Agas mis sa arvad, kas nad võtavad mind niisuguse kommeti pärast oma juure tagasi.

R e i n u v a d e r.

Nad ei võta sind üksnes mitte tagasi, vaid uputavad sind oma lugupidamisega ja kõige paremate toitudega.

P a u k a.

Ma saaksin jälle inimeste juure tagasi! Missugune õnn!
(Järele mõteldes). Aga lapsele võib midagi halba juhtuda.

R e i n u v a d e r.

Kõige vähemutki. Kriimsilm peab teda ühes mähkme-
tega õrnalt sülle võtma.

K r i i m s i l m.

No ja. Kui ma aga selle eest midagi saan.

R e i n u v a d e r.

Eks Paukale puutu kodunt üht või teist pihku ja kui ta
aumees tahab olla, siis ei tohi ta unustada, kes teda nõu ja
jõuga aitanud.

P a u k a.

(õ n d s a t e s m õ t e t e s).

Jälle kodu!.. Kõõgi jumalikud lõhnad ja inimeste mee-
litused!.. (Otsustades). Ma olen valmis seda tegema.

R e i n u v a d e r.

Siis ei maksa enam aega raisata. Kriimsilm, sa tead,
mis sul teha on?

K r i i m s i l m.

Enne ei liigu ma paigastki, kunni ma tean, mis ma selle
eest saan.

P a u k a.

Ma toon sulle tüki leiba.

K r i i m s i l m.

Leib? Mis see on?

P a u k a.

See on väga maitsev toit.

K r i i m s i l m.

Olgu. Ma olen nõus.

R e i n u v a d e r.

Nii, nii. Tee nüüd kähku. Lase siit otse teed. (Näitab
paremale poole). Kui sa lapsega tuled, peavad inimesed
sind tingimata nägema. Padrikus, tead, sääl soo ääres,
jääd sa Paukat ootama.

P a u k a.

Aga et sa lapsele haiget ei tee.

Kriimsilm.

Ole mureta. Ma ei ole veel ühtki inimest ära murdnud.

Pauka.

Enne kui sa ta ära murda saaksid, olen ma sul kannul.

Reinuvader.

Edasi!

Kriimsilm.

(laskub kápuli ja hiilib paremale poole).

Pagana jant selle nõndanimetatud leiva pärast. (Ära).

6.

Pauka.

Inimeste juure tagasi!... O, kui see aga korda läheks!

Reinuvader.

Selle juures ära kahtle. Mitte millestki ei saa mitte midagi, kui aga siin (näitab otsa ette) midagi on, siis võib paljugi korda saata. Kuid peida ennast nüüd siia põõsa taha. Kui Kriimsilm lapsega tuleb ja inimesed kära hakkavad tegema, ei tarvitse sul väga rutata. Liig pääletikkuval abil ei ole suuremat mõju. Alles siis, kui nad meeleheitel sind appi hüüavad, kargad sa platsi ja teed, mis sul teha on. Inimesed kutsuvad sind siis muidugi suure häämeelega koju ja hakkavad küsitlema, kuid ära neile minust ega Kriimsilmast sõnagi lausu. Ometi pead sa meid meeles pidama ja esimesel võimalusel siia tagasi tulema. Ei tea, mis sa minu jaoks siis kaasa tood?

Pauka.

Sa ütlesid ju, et sa niikuinii surema pead.

Reinuvader.

Kes teab, kuidas selle suremisega lugu on. Ma lähen vaheajal va soolapuhuja Siili juure; võib olla arstib see mu kõhu terveks.

Pauka.

Hää küll. Kui asi hästi läheb, pean ma sind meeles.

Reinuvader.

Jään pikisilmi ootama. Näe, Kriimsilm jõuab juba lapse juure. Nüüd pean ma minema. Hääd kordaminekut! (Lip-pab metsa).

Pauka.

Mu süda valutab kangest erutusest. Peaks see ometi hästi minema!

Inimeste hüüded.

Hunt. . . Kriimsilm. . . Hunt on lapse juures. . .

Pauka.

Aha, juba ära nägid

Inimeste hüüded.

Kriimsilm viib lapse ära. . . Appi, appi. . . Hunt viib lapse metsa. . . Pauka. . . (Suur kära.)

Kriimsilm.

(jookseb lapsega metsa poole, Paukast mööda minnes).

Ega sa siia ometi tukkuma ei ole jäänud??

Pauka.

Mis veel!

Kriimsilm.

Nii siis, soo ääres padrikus. (Ära).

Inimeste hüüded.

(lähivad).

Kriimsilm. . . Kriimsilm viib lapse ära. . . Võtke kinni, võtke kinni. . . Pauka. . . Pauka, võta kinni. . . Võta kinni. . . Võta. . .

Peremees.

(jookseb paremalt poolt).

Võta hunti. . . Pauka, võta hunti. . . Pauka. . . Kus on Pauka?.. (Jookseb metsa poole.) Pauka, Pauka. . .

Perenaine.

(jookseb peremehe järel).

Jookske, jookske rutemini!.. Minu lapsuke!.. Päästke, päästke teda!.. Appi!.. Pauka, Pauka!..

Sulasenaine.

(perenaise järel, longates).

Ei ole Paukat enam kuskil.

Peremees.

Pauka, Pauka!..

Perenaine.
(ahastades).

Appi, appi... Pauka...

Pauka.
(kargab platsi).

Vauh-vauh-vauh...

Sulasenaine.

Näe, peremees, Pauka sääl.

Peremees.

Pauka, võta hunti... Võta kinni!..

Pauka.

Vauh-vauh-vauh-vauh... (Tormab metsa).

Peremees.
(talle järele).

Võta kinni. Pauka, võta kinni...

Perenaine.

Päästke teda!.. Minu ainus silmaterake!.. (Jookseb metsa).

Peremehe hääl.

Pauka, võta kinni...

Sulasenaine.

Nüüd on Pauka hää küll, aga kui Paukale vaja süüa anda, siis virutakse jalaga. Kuhu nad nüüd lõikasad? Et see jalg mul ka enam sõna ei kuule! Oh, ma ütlen küll!.. (Longates metsa).

9.

Sulane

(suur hark käes, tuleb paremalt poolt, kartlikult ringi vaadates).

Pagana hunt, ega ta ometi siin lähedal enam ei ole. Mõni hunt pidavat härja suurune olema ja ta kihvad olevat nagu sõnnikuvigla harud. Huu! Päriskirmu ajab pääle. Kahju, et enam Paukat näha ei ole. Ilmaaegu hakkasin teda hommikul pooma. Oleks võinud õhtuks jätta.

Inimeste hääled.

Pauka, võta hunti... Võta hunti...

(Järgneb.)

Vikerkaare kirjakast.

Sõbrad! saatke „Vikerkaare’le“ ka pilte „kuidas meil Eestis kooli minnakse“ ja sääl ollakse, s. o. oma koolimajade, klasside, õpilas-gruppide j. n. e. pilte. Usun, see oleks kõigile lugijaile huvitav ja vist lubab „Vikerkaare“ toimetus neile lahkelt ruumi.

Austusega

Harald.

Toimetuse märkus. Toimetus on väga selle ettepaneku poolt ja ei keeldu iialgi sarnaseid pilte avaldamast.

Lugupeetud „Vikerkaare“ lugejad!

„Vikerkaare“ toimetusel oleks väga huvitav teada saada, kes kõik meie ajakirja loevad ja kuidas see neile meeldib. Sellepärast palub „Vikerkaare“ toimetus saata kunni 15. novembrini vastused järgmistele küsimustele:

1. „Vikerkaare“ lugeja nimi ja elukoht.

2. Kus koolis ja mitmendas klassis õpib lugeja?

3. Kuidas saab lugeja „Vikerkaare“? (tellib ise, on lugemisringkonna liige, saab kooli raamatukogust, õpetajalt, seltsimeestelt j. n. e.)

4. Kuidas meeldib lugejale „Vikerkaar“ ja misugused oleks ta soovid ajakirja suhtes?

Küsimuste tähtsuse pärast palub toimetus tingimata kõiki lugejaid oma nimed teatada ja kõigile tuttavatele ja seltsilistele soovitab sedasama teha. Teated võivad olla ka postkaardil ja ka mitme lugeja poolt ühises kirjas saadetud. „Vikerkaare“ toimetuse aadress on: Tallinn, Suur-Tartu maantee nr. 44, k. 4.

Pääle selle võib kirju saata või ära anda ka „Vikerkaare“ talitusele, mille aadress järgmine; Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus, Pikk t. nr. 2 (asub sääl samas, kus „Päevalehe“ talituskki).

Soovivad lugejad omi arvamisi avaldada varjunime all „Vikerkaare“ kohta ajakirja jõulunumbris, nagu läinud aastal, tahab toimetus ka sellele vastu tulla. Vastused olgu siis igakord erilehele kirjutatud ühes soovitava varjunimega. Saadetuse juures olgu, muidugi, toimetuse tarvis ka saatja õige nimi ja elukoht. Küsimused võiksid umbes järgmised olla:

1. Missugused jutud, luuletused ja pildid meeldisid mulle läinud aasta „Vikerkaares“?

2. Mida sooviksin „Vikerkaare“ tulevasest aastakäigust leida?

Vastused saadetagü ära samuti 15. novembriks.

Tervitates omi noori sõpru

„Vikerkaare“ toimetus.